

Törökszentmiklósi HÍRLAP

2010/7. szám

Törökszentmiklós város lapja

április/1.

Törökszentmiklósi évfordulók 2010-ben

A Hírlap márciusi első számában olvashattak kedves földijeim Pánthy Endréről és díszpolgárrá választásának 125. évfordulójáról. A 2010. évhez azonban még számos egyéb „jubileum” is kapcsolódik. Mivel van belőlük bőven, azt ajánlom, ismerkedjünk meg „velük” időrendi sorrendben.

325 éve, 1685-ben szabadult fel a miklósi vár a török uralom alól. Hogyan? Volt itt vár? - kérdezhetik sokan hitetlenkedve. Bizony volt. Nem is akármilyen. A törökök Szolnok 1552-es elfoglalása után 1553-ban, vagy 1554-ben építették fel palánkvárukat, amelyben békeidőben 200-250 katona állomásozott. A vár a mai kéttornyú templom közvetlen környezetében állott, hatalmas területen. A hagyomány szerint a nyugati templomtorny a török minaret helyére épült. Szándékaink szerint az idei Szentmiklós Napok alkalmával kiállítással, előadásokkal szeretnénk bővebben megismertetni teljesen elpusztult török kori várunkat a miklósiakkal.

A vár akkor felszabadult, csak éppen azok hiányoztak, akik örülhettek volna a törökök elmenetelének. 35 évnek kellett eltelnie, amíg II. Almásy Jánosnak 1720-ban, **290 éve** sikerült újratelepítenie Szentmiklóst. Az ősi Bala-előnév - sajnos - ekkor cserélődött ki Török-re, utalva a több mint 130 éves török uralomra. A régi Bala-szentmiklós helyén - a mai református templom környékén - először reformátusok telepedtek le, majd néhány év múlva a katolikusok is megjelentek. Az esetleges vallási villongások megakadályozása végett a földesúr a katolikusokat külön, a régi török vár környékére telepítette le. Így jött létre a későbbi Felvég és Alvég magja, melyek néhány évtized alatt összeértek. (2020-ban lesz tehát 300 éves Törökszentmiklós, amely jeles évfordulóról s az ünnepi év rendezvényeiről már most el kell kezdenünk gondolkodni!)

Aztán, egy kicsit ugorva az időben, elérkezünk az 1860. évhez. Ekkor három jelentős eseményt is feljegyeztek a krónikák. **150 esztendővel ezelőtt** távozott hatéves

plébánosi szolgálat után városunkból vissza Egerbe Pánthy Endre, akiben a törökszentmiklósiak - nem csak a katolikusok - egyik legnagyobb jótevőjüket, támogatójukat tisztelhetik. Helyére pedig nem más érkezett, mint Ipolyi Stummer Arnold, az MTA tagja, ősi hitvilágunk első leírója, műemlékvédelmünk egyik megteremtője, akinek sokrétű tevékenységéről a sort még hosszan lehetne folytatni. Ipolyi Arnoldról és törökszentmiklósi éveiről Csőke Tibor

évfordulón a Városvédő és -Szépitő Egyesület teljesen fel fogja újítani.

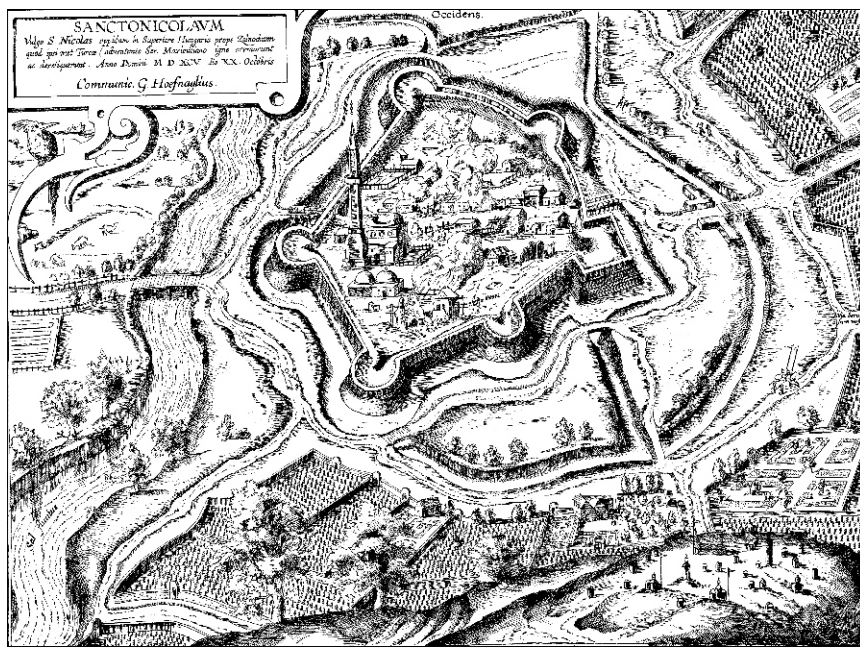
Az 1880. évhez - **130 évvel ezelőtt** - szintén három jeles várostörténeti esemény kapcsolódik. Kuncze Imrét, városi históriánk legnagyobb alakját ezen év augusztusában választották meg az Országos Jegyzőegyesület (Nagymagyarországról van szó!) elnökévé, amely tisztet kereken negyedszázadon át viselte. Szintén ebben az esztendőben, szeptember 8-án szentelte fel maga az alapító

Pánthy Endre az emeletes, mindennel felszerelt és alapítvánnyal ellátott leánynevelő intézetet sokezer törökszentmiklósi jelenlétében. (A mai Ipolyi téri iskola régi épületét.) Adalékol csak annyit, hogy az Alföldszerte híres Pánthy-intézet a megye hetedik legjobb iskolája volt, rögtön a gimnáziumok után következett. 1880. november 14-én pedig megnyílt - szintén nagy ünnepség kíséretében - Törökszentmiklós első óvodája, korabeli nevén kisdedővója. (Innen a dedő kifejezés.) A Központi Kisdedővó a mai gimnázium helyén lévő takarékmagtár átalakított épületében kapott

helyet. Első óvodánkat az 1879-ben alakult Jótékonycélú Nőegylet hozta létre és működtette, az első törökszentmiklósi óvónő Pataki Irén volt.

Tíz év múlva, 1890-ben, vagyis **120 esztendővel ezelőtt** újabb két - mai kifejezéssel - hosszútávú beruházás fejeződött be szűkebb hazánkban. Május 31-én a főtéren - hatalmas ünnepség közepette - adták át Jász-Nagykun-Szolnok vármegye első artézi kútját, amely a korban az egészség elsődleges biztosítója volt, a folyó víz miatt. A kutat az Európa-szerzte elismert szakember, Zsigmond Béla furta, s jelzi e dolog nagyságát, hogy az eseményről az országos sajtó is beszámolt.

(folytatás a 4. oldalon)

helyismereti könyvtáros írt tudományos igényű tanulmányt az idei megyei levéltári évkönyvbe, a Zounokba. (Bizonyára a Hírlap olvasói is olvashatnak a tudós papról Tibi barátom tollából valamikor július tájékán.) Az említetteken kívül az 1860. évhez kapcsolódik egy tárgyi emlékün is. Ez év szeptemberében állították fel Szentháromság-szobrunkat a távozó Pánthy Endre jóvoltából a „kispiacon”, vagyis a mai Hunyadi téren. A szobor 1900-ban díszes vaskerítést kapott, majd az 1970-es években, az akkori 4-es főút szélesítése miatt került át mai helyére, a templomtérre. Szentháromság-szobrunkat, egyik legbecsesebb műemlékünket, valamint a díszes vasrácsot a 150.